

autor: **dr.sc. Darko Stipaničev, red.prof.** - Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Splitu

Do 1997. godine aktivnosti

vezane s požarima raslinja bile su prvenstveno na razini lokalnih zajednica i pojedinih zemalja, međutim povećani rizici pojave požara koncem 90-ih godina pokrenuli su EU da 1997. godine osnuje radnu grupu koja se prvenstveno bavila razvojem i primjenom metoda proračuna rizika požara raslinja na EU razini i procjeni požarne štete. Ova grupa je od 1999. godine djelovala kao dio projekta prirodnih katastrofa (Natural Hazard Project) združenog istraživačkog centra Europske unije (EC DG Joint Research Centre). Istraživači su radili na dvije razine, jedna se temeljila na razvoju novih indeksa rizika požara raslinja, a druga na prilagodbi i primjeni pristupa koji su koristile razne države na europsku skalu.

Osnovni rezultat rada ovih radnih skupina unutar JRC-a bilo je uvođenje tzv. EFFIS sustava (EFFIS - European Forest Fire Information System) 2000. godine. Od svog uvođenja EFFIS je prošao nekoliko faza koje komentiramo u nastavku, stalno se proširuje, a danas je postao jedan od nezaobilaznih servisa vezanih uz problematiku požara raslinja. EFFIS je kreiran kooperativnim naporima zemalja EU, a kao servis je otvoren svim zemljama Europe. Sporazumom s FAO Silva-Mediterranea proširen je i prema ostalim zemljama Mediterana koje ne pripadaju EU.

EFFIS uključuje dva grupe alata prilagođene:

- procjeni rizika od pojave požara raslinja na temelju niza meteoroloških, vegetacijskih i reljefnih značajki, te analize satelitskih slika i
- procjenu požarne štete u pojedinom području, dobivene prije svega na temelju analize satelitskih slika.

Ti su se moduli u početku zvali EFFRFS – European Forest Fires Risk Forecasting System i EFFDAS – European Forest Fires Damage Assessment System, i imali su ambiciju napraviti novi sustav proračuna o čemu nešto detaljnije govorimo kasnije (posebno o EFFRFS sustavu), međutim danas su prisutni u nešto drugačijem obliku i sastoje se od modula:

- Predviđanje opasnosti od požara (Fire Danger Forecast)
- Aktivne satelitske detekcije požarnih područja (Active Fire Detection)
- Brze procjene požarne štete (Rapid Damage Assessment)
- Procjene konačne požarne štete (Fire Damage Assessment)
- Dnevni prikaz slike satelitskog MODIS senzora (Daily MODIS)

a u najavi i razvoju su i moduli za

- Analizu obnove vegetacije nakon požara (Post-fire vegetation regeneration)
- Procjenu pojave erozije na opožarenim površinama (Post-fire soil erosion risk)

Kratki kronološki pregled razvoja EFFIS-a je slijedeći:

- U 2003. uveden je brzi način procjene požarne štete koji je nudio karte izgorenih dijelova Europe skoro pa u realnom vremenu (quasi-real time).
- U 2004. godini formirana je EU baza požara i broj zemalja korisnika je narastao.
- U 2005. godini uvode se nove funkcionalnosti u Web sučelju sustava.
- U 2007. godini uvodi se novu sučelje nazvano “situacija upravo do sada” (up-to-date situation) temeljeno na standardnom sučelju za prikaz karata. Također se od 2007. prihvaća standardni meteorološki indeks rizika požara raslinja temeljen na kanadskom indeksu kojim se posebno bavimo. Meteorološki indeks se računa 6 dana unaprijed od 31.ožujka do 31.listopada.
- U 2008. godini uvode se novi moduli za procjenu anomalija indeksa rizika i apsolutnog rangiranja na temelju prihvaćenog jedinstvenog meteorološkog indeksa.

Ova EU inicijativa je veliki korak naprijed, ali zbog svoje globalnosti i skale na razini Europe ni u kojem slučaju ne može biti zamjena za aktivnosti na regionalnoj, mikrolokacijskoj razini. Zbog toga je i razrađena vlastita metoda procjene rizika požara raslinja na razini mikro regije (MIRIP). Ona se oslanja na ove rezultate EU EFFIS proračuna, ali ih dodatno još dodatno proširuje na specifičnosti mikroregije.